MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
GŁÓWNE KWATERMISTRZOSTWO WP

Mund. 45/71/I

PRZEPISY UBIORCZE ŻOŁNIERZY WOJSKA POLSKIEGO

TOM I

Część I • Postanowienia ogólne
Część II–IV • Wojska lądowe

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ
1972

www.gaz69.org

CZĘŚĆ IV

RYSUNKI

www.gaz69.org

UBIORY ŻOŁNIERZY WOJSK LĄDOWYCH

Rys. 1. Ubiór galowy zimowy generała (z orderami i odznaczeniami); czapka garnizonowa lub beret — zależnie od rodzaju wojsk (ubiór galowy letni różni się od zimowego rodzajem tkaniny i posiadaniem fałdek na kieszeniach kurtki)

Rys. 2. Ubiór galowy letni oficera (z orderami i odznaczeniami); czapka garnizonowa lub beret — zależnie od rodzaju wojsk (ubiór galowy zimowy różni się od letniego rodzajem tkaniny i brakiem fałdek na kieszeniach kurtki)

www.gaz69.org

Rys. 3. Ubiór galowy zimowy oficera kobiety (z baretkami orderów i odznaczeń); ubiór galowy letni różni się od zimowego rodzajem tkaniny i posiadaniem fałdek na kieszeniach kurtki

Rys. 4. Ubiór galowy letni chorążego (z baretkami orderów i odznaczeń); czapka garnizonowa lub beret — zależnie od rodzaju wojsk (ubiór galowy zimowy różni się od letniego rodzajem tkaniny i brakiem fałdek na kieszeniach kurtki)

www.gaz69.org

Rys. 5. Ubiór galowy zimowy podoficera zawodowego (z baretkami orderów i odznaczeń); czapka garnizonowa lub beret — zależnie od rodzaju wojsk (ubiór galowy letni różni się od zimowego rodzajem tkaniny i posiadaniem fałdek na kieszeniach kurtki)

Rys. 6. Ubiór wyjściowy zimowy oficera (bez płaszcza); czapka garnizonowa lub beret — zależnie od rodzaju wojsk

www.gaz69.org

Rys. 7. Ubiór wyjściowy zimowy generała (z płaszczem sukiennym); czapka garnizonowa lub beret — zależnie od rodzaju wojsk

Rys. 8. Ubiór wyjściowy letni oficera (z płaszczem letnim); czapka garnizonowa lub beret — zależnie od rodzaju wojsk

www.gaz69.org

Rys. 9. Ubiór wyjściowy letni chorążego (z wiatrówką oficera); czapka garnizonowa lub beret — zależnie od rodzaju wojsk

Rys. 10. Ubiór wyjściowy zimowy podoficera zawodowego wojsk powietrznodesantowych (w wojskach obrony wybrzeża beret kol. niebieskiego)

www.gaz69.org

Rys. 11. Ubiór wyjściowy zimowy oficera kobiety (z płaszczem sukiennym)

Rys. 12. Ubiór wyjściowy zimowy oficera kobiety (w czasie mrozów)

www.gaz69.org

Rys. 13. Ubiór wyjściowy zimowy podchorążego, kadeta i elewa PZS — OSWL im. R. Nalazków (z zachowaniem właściwych oznak)

Rys. 14. Ubiór wyjściowy podchorążego (z płaszczem letnim)

www.gaz69.org

Rys. 15. Ubiór wyjściowy podchorążego, kadeta i elewa PSZ — OSWL im. R. Nalazków (z zachowaniem właściwych oznak)

Rys. 16. Ubiór wyjściowy żołnierza zasadniczej służby wojskowej

www.gaz69.org

Rys. 17. Ubiór wyjściowy zimowy żołnierza zasadniczej służby wojskowej (z płaszczem sukiennym)

Rys. 18. Ubiór służbowy zimowy żołnierza zasadniczej służby wojskowej (z butami typu „saperka" i płaszczem sukiennym)

www.gaz69.org

Rys. 19. Ubiór służbowy generała (w lecie); czapka garnizonowa lub beret — zależnie od rodzaju wojsk

Rys. 20. Ubiór służbowy oficera (chorążego i podoficera zawodowego) — w lecie na służbie patrolowej

www.gaz69.org

Rys. 21. Ubiór służbowy oficera (chorążego i podoficera zawodowego) — w czasie opadów atmosferycznych

Rys. 22. Ubiór ćwiczebny generała, oficera, chorążego i podoficera zawodowego w czasie opadów atmosferycznych); czapka polowa lub beret — zależnie od rodzaju wojsk

www.gaz69.org

Rys. 23. Ubiór ćwiczebny zimowy generała; czapka polowa lub beret — zależnie od rodzaju wojsk

Rys. 24. Ubiór ćwiczebny zimowy oficera, chorążego i podoficera zawodowego

www.gaz69.org

Rys. 25. Ubiór ćwiczebny letni oficera, chorążego i podoficera zawodowego kobiety

Rys. 26. Ubiór ćwiczebny letni oficera, chorążego i podoficera zawodowego wojsk powietrznodesantowych i obrony wybrzeża (w wojskach pow.des. — beret kol. bordo)

www.gaz69.org

Rys. 27. Ubiór ćwiczebny letni oficera, chorążego i podoficera zawodowego jednostek (pododdziałów) pancernych

Rys. 28. Ubiór ćwiczebny zimowy żołnierza zasadniczej służby wojskowej (w okresie mrozów)

www.gaz69.org

Rys. 29. Ubiór ćwiczebny żołnierza zasadniczej służby wojskowej (w czasie opadów atmosferycznych)

www.gaz69.org

Rys. 30. Ubiór ćwiczebny zimowy studenta — podchorążego studium wojskowego szkoły wyższej

Rys. 31. Ubiór ćwiczebny letni studenta — podchorążego studium wojskowego szkoły wyższej

www.gaz69.org

Rys. 32. Ubiór zimowy studentki — podchorążego studium wojskowego szkoły wyższej

Rys. 33. Ubiór letni studentki — podchorążego studium wojskowego szkoły wyższej

www.gaz69.org

Rys. 34. Ubiór roboczy żołnierzy niezawodowych

Rys. 35. Ubiór specjalny czołgisty (w kombinezonie skórzanym)

www.gaz69.org

Rys. 36. Ubiór ćwiczebny żołnierza zasadniczej służby wojskowej z pełnym oporządzeniem (widok z przodu)

Rys. 37. Ubiór ćwiczebny żołnierza zasadniczej służby wojskowej z pełnym oporządzeniem (widok z tyłu)

www.gaz69.org

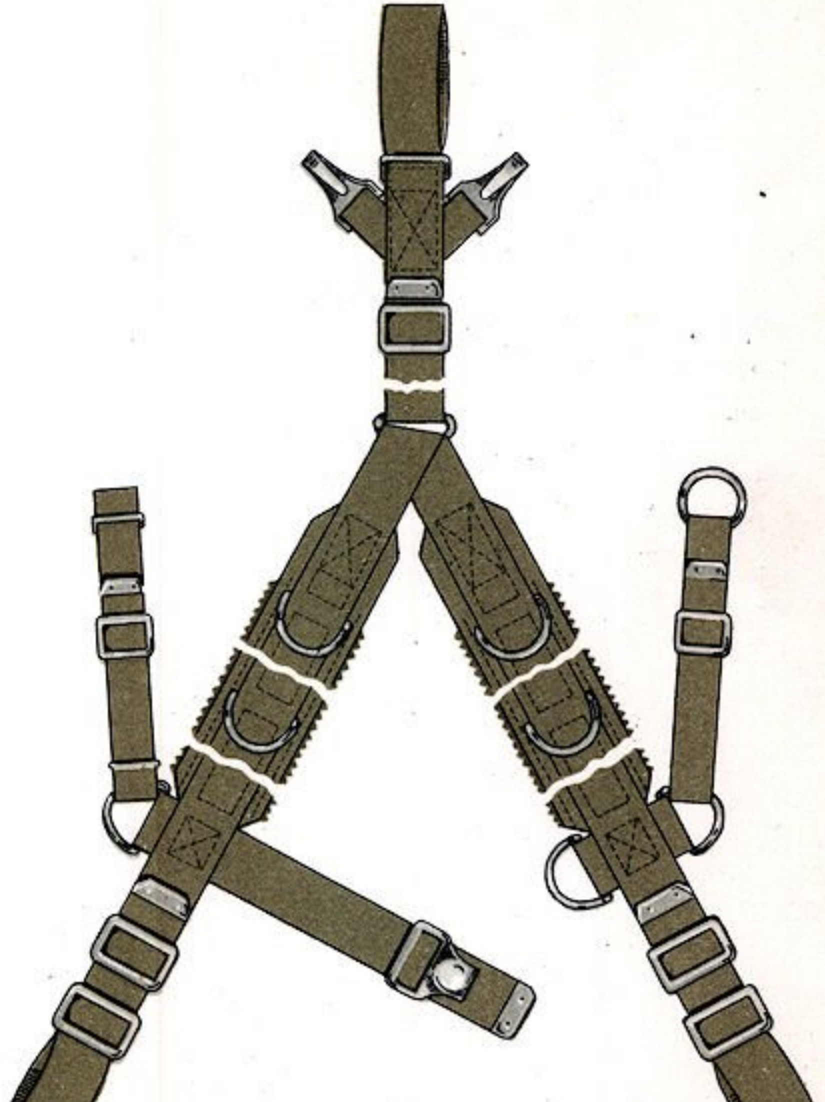

Rys. 39. Szelki do oporządzenia

www.gaz69.org

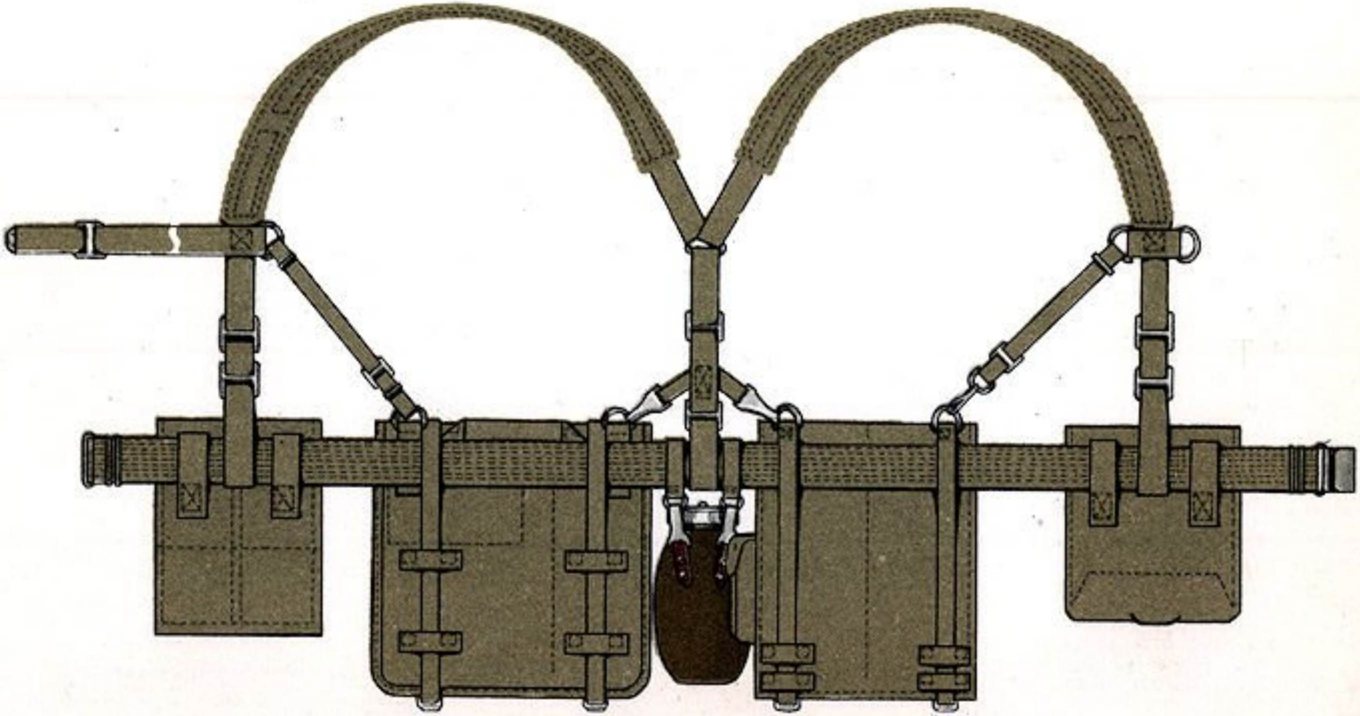

Rys. 40. Rozmieszczenie elementów oporządzenia na pasie

www.gaz69.org

OZNAKI STOPNI WOJSKOWYCH NA CZAPKACH GARNIZONOWYCH, BERETACH i FURAŻERKACH, ORZEŁKI GENERALSKIE I MARSZAŁKA POLSKI ORAZ SPOSÓB UMIESZCZENIA ICH NA KOŁNIERZU KURTKI I PŁASZCZA SUKIENNEGO

Rys. 41. Szeregowiec

Rys. 43. Starszy szeregowiec

Rys. 45. Oznaka stopnia do czapki (beretu) starszego szeregowca

Rys. 42. Szeregowiec jednostki pancernej

Rys. 44. Starszy szeregowiec wojsk powietrznodesantowych

Rys. 46. Kapral

Rys. 48. Starszy kapral

Rys. 50. Plutonowy

Rys. 47. Kapral wojsk powietrznodesantowych

Rys. 51. Plutonowy wojsk powietrznodesantowych*

Rys. 49. Starszy kapral wojsk obrony wybrzeża

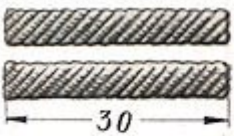

Rys. 52. Oznaka stopnia do czapki (beretu) kaprala zawodowego

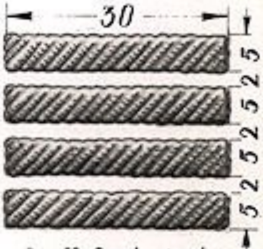

Rys. 53. Oznaka stopnia do czapki (beretu) plutonowego zawodowego

www.gaz69.org

Rys. 54. Sierżant

Rys. 55. Starszy sierżant

Rys. 56. Sierżant sztabowy

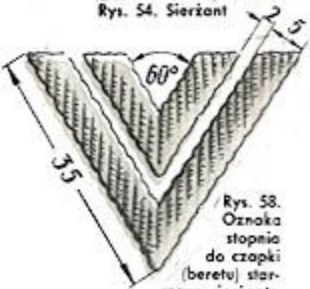

Rys. 58. Oznaka stopnia do czapki (beretu) starszego sierżanta

Rys. 57. Starszy sierżant sztabowy

Rys. 59. Oznaka stopnia do czapki (beretu) st. sierżanta sztabowego

Rys. 60. Sierżant wojsk powietrznodesantowych

Rys. 61. Starszy sierżant wojsk obrony wybrzeża

Rys. 62. St. sierżant sztabowy wojsk powietrznodesantowych

Rys. 63. Młodszy chorąży

Rys. 64. Chorąży

Rys. 65. Starszy chorąży

Rys. 66. Chorąży sztabowy

Rys. 67. Starszy chorąży sztabowy

Rys. 68. Młodszy chorąży wojsk obrony wybrzeża

Rys. 73. Oznaka stopnia do czapki (beretu) młodszego chorążego

Rys. 70. Starszy chorąży wojsk obrony wybrzeża

Rys. 71. Chorąży sztabowy wojsk powietrznodesantowych

Rys. 69. Chorąży wojsk powietrznodesantowych

Rys. 72. St. chorąży sztabowy wojsk powietrznodesantowych

www.gaz69.org

Rys. 74. Podporucznik

Rys. 77. Porucznik

Rys. 78. Kapitan

Rys. 75. Podporucznik
wojsk powietrznodesantowych

Rys. 79. Porucznik-kobieta
(oznaka na furażerce)

Rys. 76. Podporucznik
wojsk obrony wybrzeża

Rys. 80. Kapitan-kobieta

Rys. 81. Major

Rys. 82. Major
wojsk powietrznodesantowych

Rys. 83. Podpułkownik

Rys. 87. Sposób rozmieszczenia gwiazdek
na otokach czapek garnizonowych

Rys. 84. Podpułkownik
wojsk obrony wybrzeża

Rys. 85. Pułkownik

Rys. 86. Pułkownik
wojsk powietrznodesantowych

www.gaz69.org

Rys. 88. Generał brygady

Rys. 90. Generał dywizji

Rys. 92. Generał broni

Rys. 89. Generał brygady wojsk obrony wybrzeża

Rys. 93. Generał dywizji wojsk obrony wybrzeża

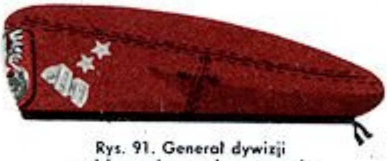

Rys. 91. Generał dywizji wojsk powietrznodesantowych

Rys. 95. Orzełek na kołnierz kurtki i płaszcza (sukiennego) generała

Rys. 94. Marszałek Polski

Rys 96. Orzełek na kołnierz kurtki i płaszcza (sukiennego) Marszałka Polski

Rys. 97. Fragment klapy kurtki z umieszczeniem na kołnierzu orzełka generalskiego

Rys. 98. Fragment klapy kurtki z umieszczeniem na kołnierzu orzełka Marszałka Polski

www.gaz69.org

Rys. 99. Orzełek
(wizerunek orła)
haftowany bajorkiem

Rys. 100. Orzełek
(wizerunek orła)
tłoczony z metalu

Rys. 101. Orzełek
(wizerunek orła)
tłoczony z tworzywa sztucznego

www.gaz69.org

Oznaki stopni szeregowców

Oznaki stopni podoficerów młodszych

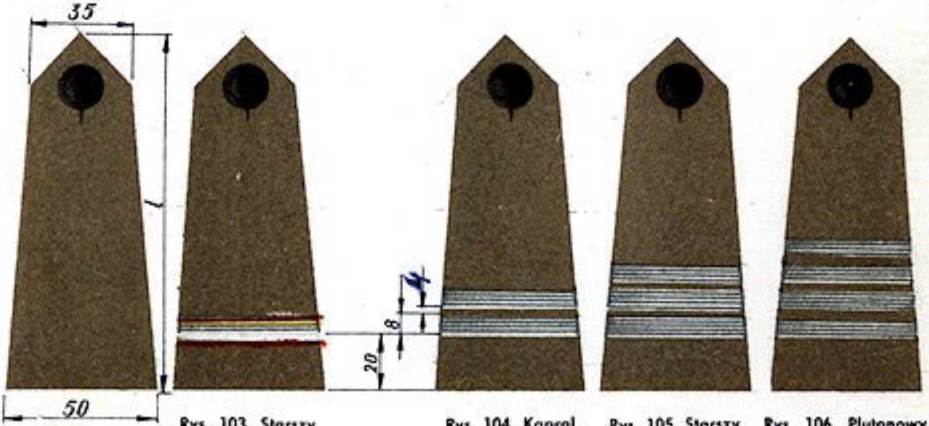

Rys. 102. Szeregowiec

Rys. 103. Starszy szeregowiec

Rys. 104. Kapral

Rys. 105. Starszy kapral

Rys. 106. Plutonowy

Oznaki stopni podoficerów starszych

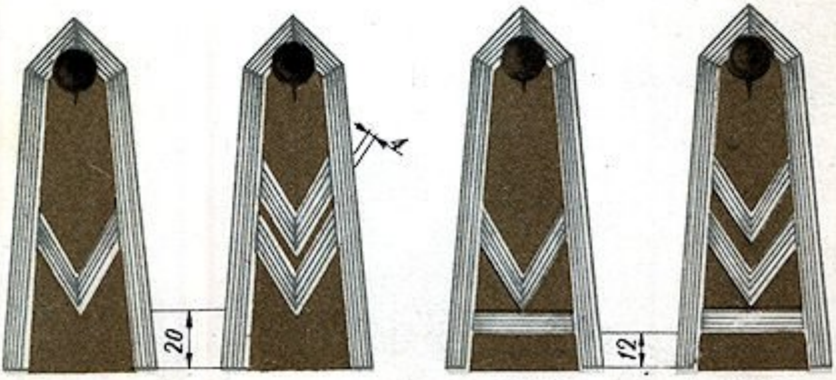

Rys. 107. Sierżant

Rys. 108. Starszy sierżant

Rys. 109. Sierżant sztabowy

Rys. 110. Starszy sierżant sztabowy

www.gaz69.org

Oznaki stopni chorążych

Rys. 111. Młodszy chorąży

Rys. 112. Chorąży

Rys. 113. Starszy chorąży

Rys. 114. Chorąży sztabowy

Rys. 115. Starszy chorąży sztabowy

Oznaki stopni oficerów młodszych

Rys. 116. Podporucznik

Rys. 117. Porucznik

Rys. 118. Kapitan

www.gaz69.org

Oznaki stopni oficerów starszych

Rys. 119. Major

Rys. 120. Podpułkownik

Rys. 121. Pułkownik

Oznaki stopni generałów i Marszałka Polski

Rys. 122. Generał brygady

Rys. 123. Generał dywizji

Rys. 124. Generał broni

Rys. 125. Marszałek Polski

www.gaz69.org

OZNAKI SZKOLNE ORAZ SPOSÓB UMIESZCZENIA ICH NA NARAMIENNIKACH I RĘKAWACH KURTEK (WIATRÓWEK — TYLKO NA NARAMIENNIKACH) I PŁASZCZY SUKIENNYCH

Rys. 126.
Oznaka podchorążego wyższej szkoły oficerskiej

Rys. 127.
Oznaka podchorążego Wojskowej Akademii Technicznej

Rys. 129.
Umieszczenie oznaki podchorążego „WSO"

Rys. 128.
Oznaka podchorążego Wojskowej Akademii Medycznej

Rys. 130.
Umieszczenie oznaki podchorążego „WAT"

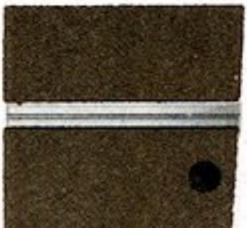

Rys. 131.
Pierwszy rok nauki

Rys. 132.
Drugi rok nauki

Rys. 133.
Trzeci rok nauki

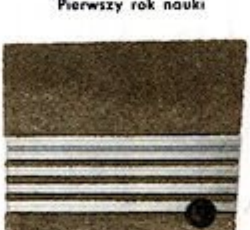

Rys. 134.
Czwarty rok nauki

Rys. 135.
Piąty rok nauki

Rys. 136.
Szósty rok nauki

www.gaz69.org

Rys. 137.
Oznaka podchorążego studium wojskowego szkoły wyższej

Rys. 138.
Umieszczenie oznaki podchorążego „SW"

Rys. 139.
Umieszczenie oznaki podchorążego „SW" łącznie z oznakami stopnia

Rys. 141. Umieszczenie oznaki kadeta „SCh"

Rys. 140. Oznaka kadeta szkoły chorążych

Rys. 143. Oznaka lat nauki na rękawie (trzeci rok nauki)

Rys. 142. Umieszczenie oznaki kadeta „SCh" łącznie z oznakami stopnia

www.gaz69.org

Rys. 144. Oznaka elewa podoficerskiej szkoły zawodowej

Rys. 145. Umieszczenie oznaki elewa „PSZ"

Rys. 146. Oznaka elewa szkoły podoficerskiej

Rys. 147. Umieszczenie oznaki elewa „SP"

Rys. 148. Oznaka elewa podof. szkoły zawod. (noszona na lewym rękawie)

Rys. 151. Trzeci rok długoterminowej zasadniczej służby wojskowej

Rys. 149. Pierwszy rok nauki w PSZ

Rys. 150. Drugi rok nauki w PSZ

Rys. 152. Czwarty rok długoterminowej zasadniczej służby wojskowej

www.gaz69.org

SPOSÓB UMIESZCZENIA OZNAK KORPUSÓW OSOBOWYCH NA KOŁNIERZACH KURTEK I PŁASZCZY SUKIENNYCH

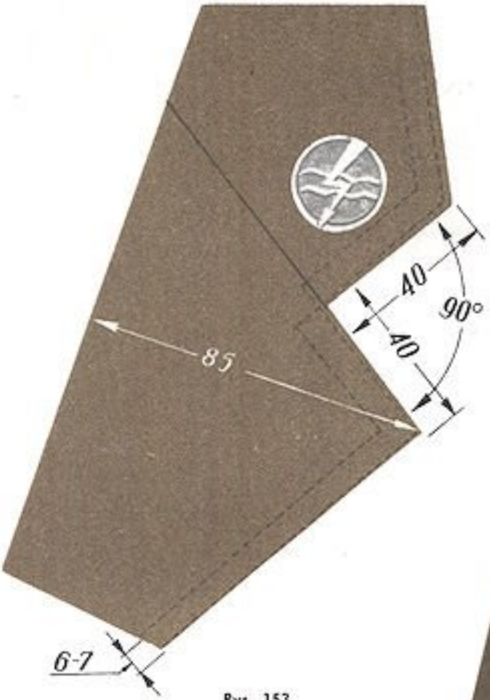

Rys. 153.
Fragment klapy kurtki
z umieszczeniem na kołnierzu
oznaki korpusu osobowego

Rys. 154.
Fragment klapy płaszcza sukiennego
z umieszczeniem na kołnierzu
oznaki korpusu osobowego

www.gaz69.org

SPOSÓB UMIESZCZENIA OZNAK ORGANIZACYJNYCH NA RĘKAWACH KURTEK ORAZ PŁASZCZY SUKIENNYCH

Rys. 155. Umieszczenie oznaki
na rękawie kurtki wyjściowej
i płaszcza sukiennego

Rys. 156. Umieszczenie oznaki
na rękawie kurtki polowej

Rys. 157. Umieszczenie oznaki
na rękawie kurtki drelichowej

www.gaz69.org

Rys. 158. Płomienie do fanfar: a) strona prawa

b) strona lewa

www.gaz69.org

Rys. 159. Fartuszek do werbla

Rys. 160.
Oznaka muzyka
odpowiedzialnego

Rys. 162.
Sposób umieszczenia na rękawie
łapki oraz szamerunku
dobosza i fanfarzysty

Rys. 161.
Oznaka muzyka
pomocniczego

Rys. 163.
Sposób umieszczenia na rękawie
łapki i oznaki muzyka solisty
(odpowiedzialnego, pomocniczego)

www.gaz69.org

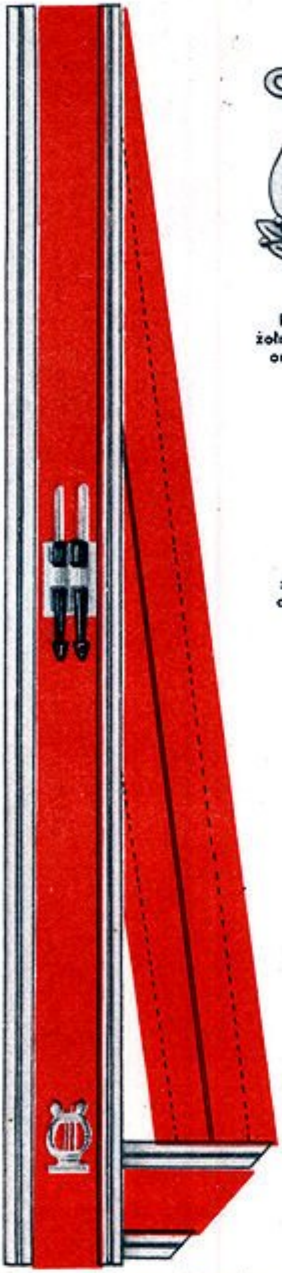

Rys. 166. Bandoliera tambourmajora

Rys. 164. Oznaka żołnierza zawodowego orkiestry wojskowej

Rys. 165. Fragment klapy kurtki z umieszczeniem na kołnierzu oznaki żołnierza zawodowego orkiestry wojskowej

Rys. 167. Łapki tambourmajora i muzyka na kule rękawów:

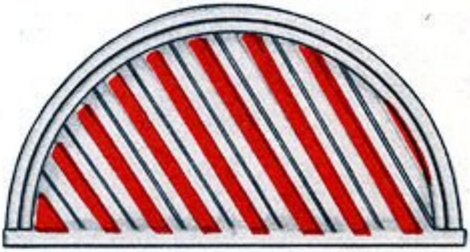

a) na kulę prawego rękawa

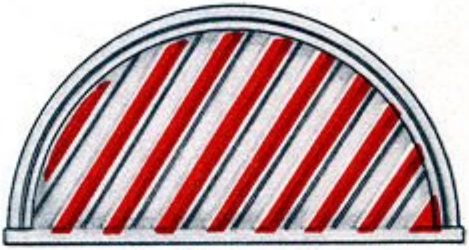

b) na kulę lewego rękawa

www.gaz69.org

SPOSÓB ROZMIESZCZENIA ORDERÓW, ODZNACZEŃ I ODZNAK NA KURTKACH UBIORÓW WOJSKOWYCH ORAZ KOLEJNOŚĆ NOSZENIA BARETEK

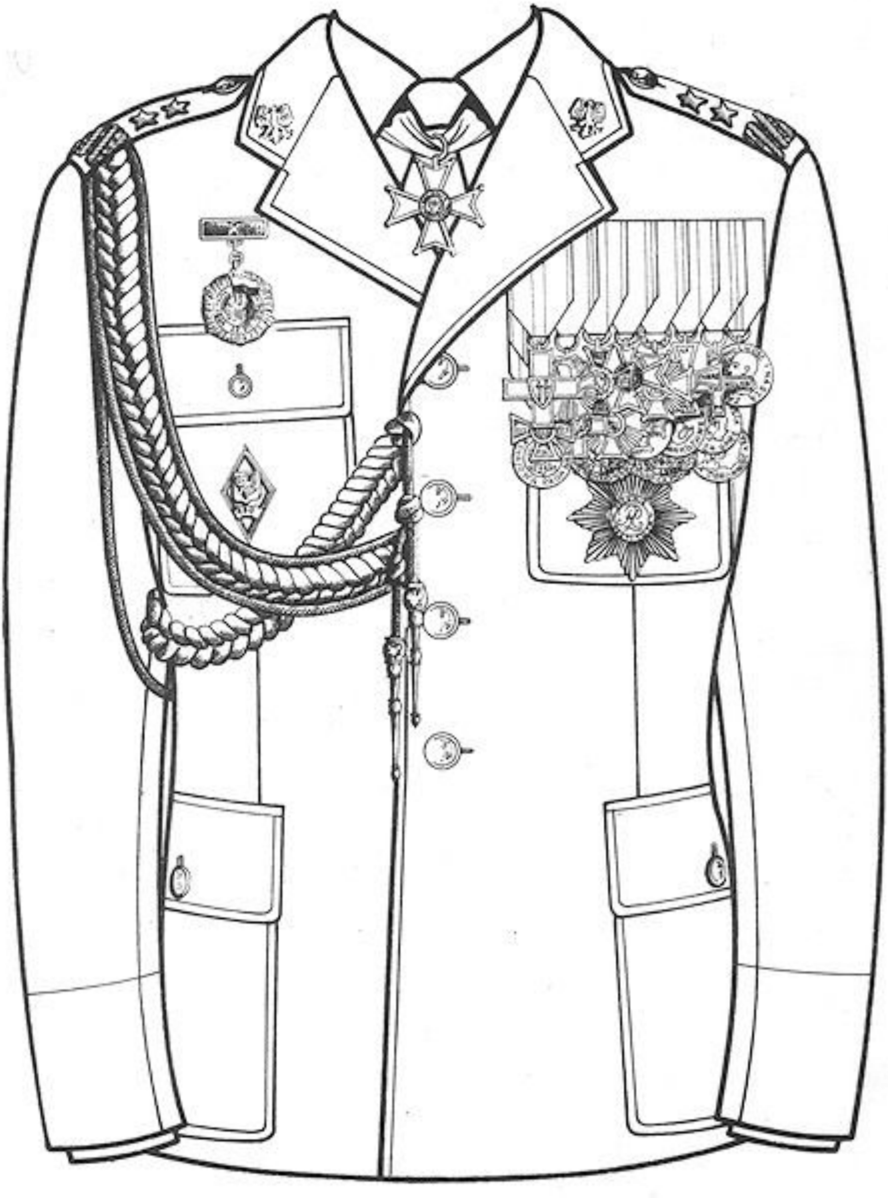

Rys. 168. Na kurtce ubioru galowego generała

www.gaz69.org

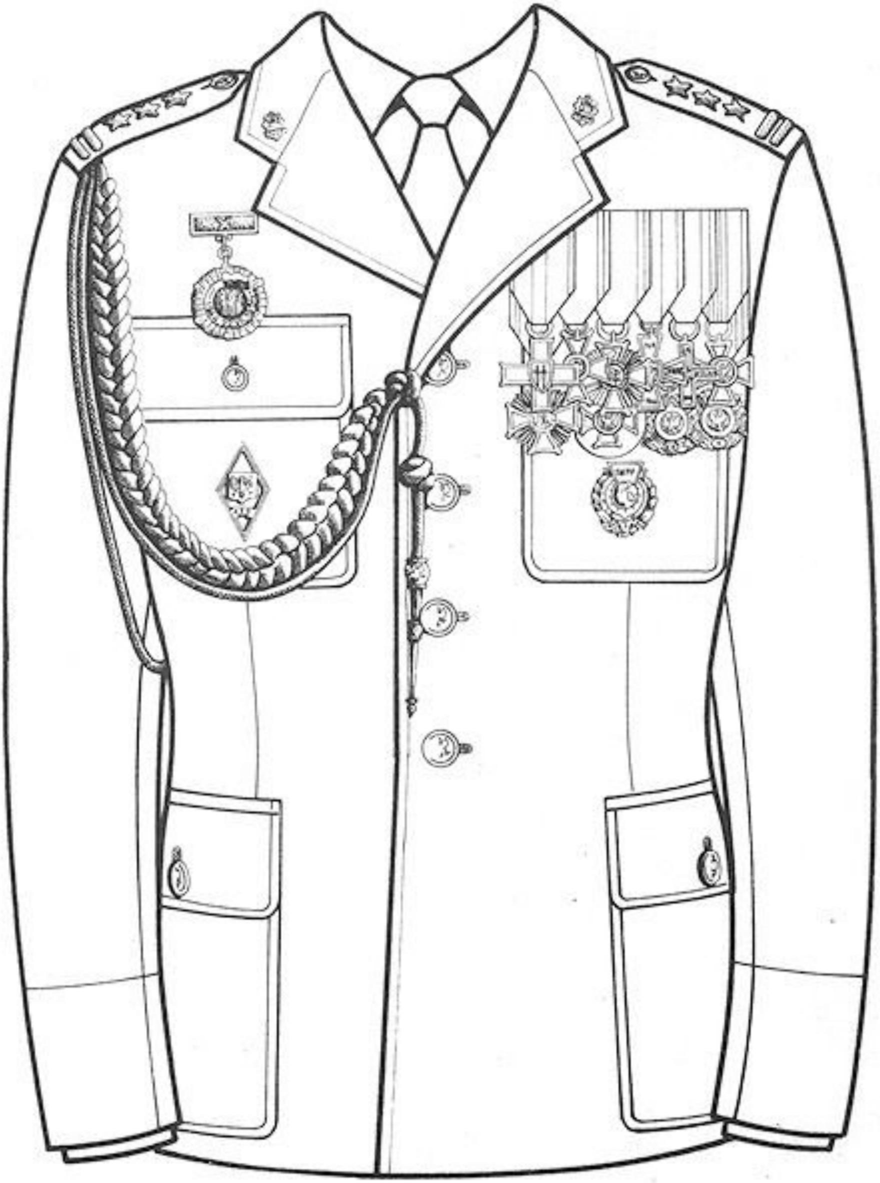

Rys. 169. Na kurtce ubioru galowego oficera
(chorążego, podoficera zawodowego)

www.gaz69.org

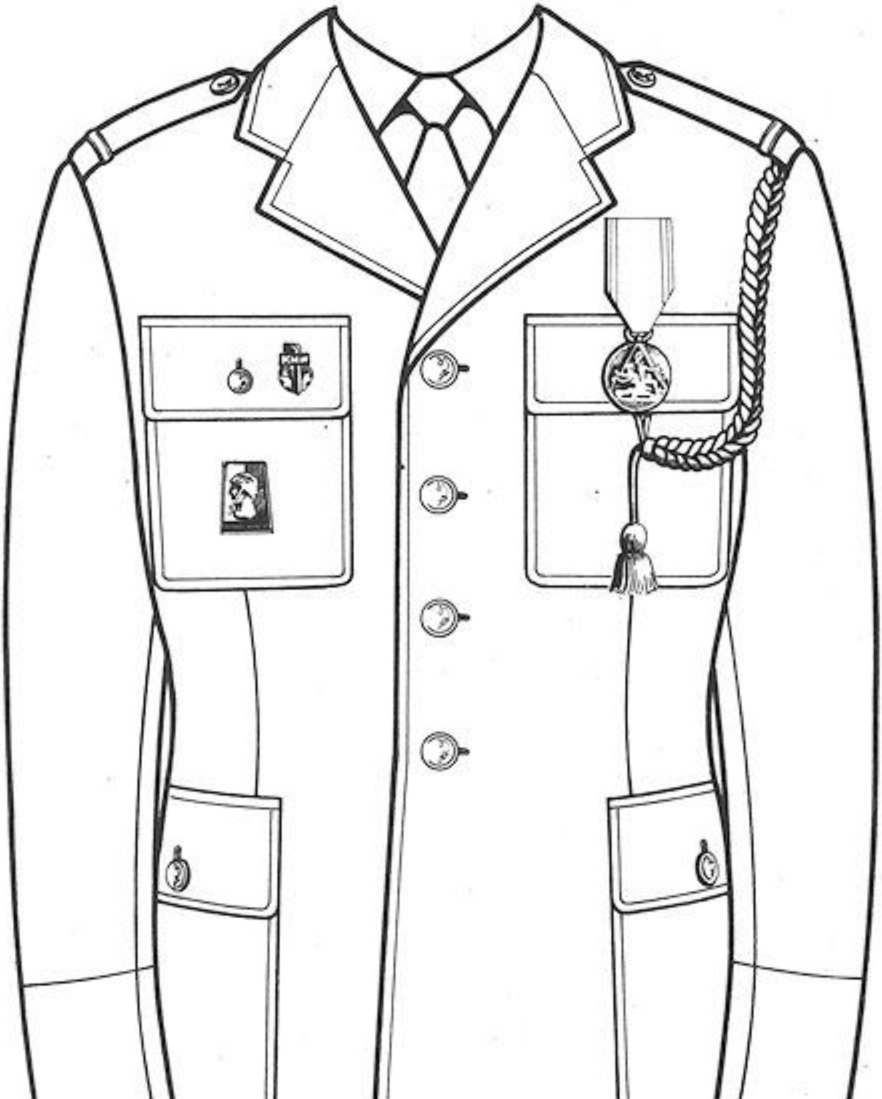

Rys. 170. Na kurtce ubioru wyjściowego
żołnierza niezawodowego

www.gaz69.org

Rys. 171. KOLEJNOŚĆ NOSZENIA BARETEK ORDERÓW I ODZNACZEŃ PRL

Order Budowniczych Polski Ludowej

Order Odrodzenia Polski I klasy

Order Virtuti Militari I klasy

Order Krzyża Grunwaldu I klasy

Order Sztandaru Pracy I klasy

Order Odrodzenia Polski II klasy

Order Virtuti Militari II klasy

Order Krzyża Grunwaldu II klasy

Order Sztandaru Pracy II klasy

Order Odrodzenia Polski III klasy

Order Krzyża Grunwaldu III klasy

Order Virtuti Militari III klasy

Order Odrodzenia Polski IV klasy

Order Virtuti Militari IV klasy

Order Odrodzenia Polski V klasy

Order Virtuti Militari V klasy

Złoty Krzyż Zasługi

Krzyż Walecznych

www.gaz69.org

Złoty Medal
„Zasłużonym na Polu Chwały"

Krzyż Partyzancki

Medal „Za wolność waszą i naszą

Śląski Krzyż Powstańczy

Wielkopolski Krzyż Powstańczy

Srebrny Krzyż Zasługi

Srebrny Medal
„Zasłużonym na Polu Chwały"

Brązowy Krzyż Zasługi

Brązowy Medal
„Zasłużonym na Polu Chwały"

„Medal za Warszawę 1939—1945"

„Medal za Odrę, Nysę, Bałtyk"

„Medal Zwycięstwa i Wolności
1945"

Medal „Za ofiarność i odwagę"

Złoty Medal
„Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny"

Srebrny Medal
„Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny"

Brązowy Medal
„Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny"

Medal 10-lecia Polski Ludowej

Medal „Za długoletnie
pożycie małżeńskie"

www.gaz69.org

Medal
„Za udział w walkach o Berlin"

Złoty Medal
„Za zasługi dla obronności kraju"

Srebrny Medal
„Za zasługi dla obronności kraju"

Brązowy Medal
„Za zasługi dla obronności kraju"

Odznaka
„Zasłużony działacz KMW"

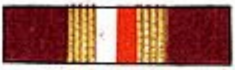

Złota Odznaka
im. Janka Krasickiego

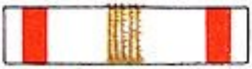

Złota Honorowa Odznaka PCK

Złoty Medal
„Za zasługi dla pożarnictwa"

Złota Odznaka
„Za zasługi w zwalczaniu powodzi"

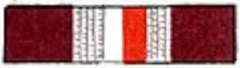

Srebrna Odznaka
im. Janka Krasickiego

Srebrna Honorowa Odznaka PCK

Srebrny Medal
„Za zasługi dla pożarnictwa"

Srebrna Odznaka
„Za zasługi w zwalczaniu powodzi"

Brązowa Odznaka
im. Janka Krasickiego

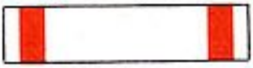

Brązowa Honorowa Odznaka PCK

Brązowy Medal
„Za zasługi dla pożarnictwa"

Brązowa Odznaka
„Za zasługi w zwalczaniu powodzi"

www.gaz69.org